

Jak je to s inseminací fen?

04.02.2023

MVDr. Marta Skrejvalová

Věděli jste, že u prvního krytí feny je podle normativů ČMKU umělá inseminace zakázána?

Drtivá většina chovatelských klubů zastává názor, že zvířata, která se nedovedou sama spářit, štěňata prostě mít nemají. Výjimkou může být inseminace zmrazeným spermatem od zahraničního psa, který je pro náš chov velkým přínosem? Výjimku udělovala ČMKU taktéž v době covidové, kdy byly zavřené hranice. Vše je ale možné jen s povolením ČMKU nebo chovatelského klubu daného plemene.

K sepsání tohoto článku mě přivedla několikrát žádost od majitelů psů a fen, kterým se nepodařilo spářit vybraná zvířata. Poslední dotaz byl 20 minut dlouhý, kdy mi majitelka podrobně líčila, co všechno už pro štěňátka udělali (snažili se už 4x krýt, ale nebyli schopni fenku golden retrievera 2x vystavit a složit s ní alespoň zkoušku OVVR, argumentovali pouze loveckými zkouškami, nechtějí, aby fena lovila, a ty výstavy je vůbec nebaví), jak fenka nesmírně chce štěňátka (utíká ze zahrady) a nutně potřebují ta štěňátka, protože si chtějí jedno nechat a fenka přece musí mít jednou za život štěňátka. Nakonec na můj přímý dotaz, jak to má ošetřeno s chovatelským klubem, z ní vypadlo, že fena není uchovněná a chtějí štěňata bez PP, protože to uchovnění je dřina, a museli by žádat o chovatelskou stanici. Velmi ji urazilo, když jsem jí sdělila, že v tomto případě rozhodně nemohu sloužit, protože množení, i když domácí na gauči, na našem pracovišti nepodporujeme, tudíž mu nebudu ani napomáhat. Mimochodem – chovatelství je vždycky tak trochu dřina.

Váš veterinář Vám může ochotně a dobře poradit ohledně technických věcí kolem reprodukce, může fenu nainseminovat, avšak není jeho povinností znát přesné normativy jednotlivých chovatelských klubů. Může po Vás ale požadovat příslušné doklady (o zařazení do chovu, odchovu štěňat, krycí list, případně výslovné povolení krytí umělou inseminací).

Víte, že krýt, zejména s pomocí umělého oplodnění, se smí pouze zvířata chovná? Jsou to zvířata s průkazem původu (psí „rodný list“), se splněnými podmínkami pro uchovnění, tj. s absolvovanými výstavami, zdravotními testy, případně zkouškami podle požadavků chovatelského klubu. Pouze od takových psů mohou štěňata dostat také průkaz původu. Chovatelské kluby vykonávají dozor nad chovateli, vedou databázi všech psů a narozených štěňat daného plemene, sledují průběžně zdraví psů a jejich přínos pro chov. Při množení, byť domácím, nelze žádným způsobem zkontrolovat a zajistit vhodné podmínky a komfort pro březí fenu a její odchov (tj. počet vrhů za rok, za život feny, zdraví feny a vhodné podmínky pro vývoj štěňat). Taková štěňátka pak noví majitelé velmi snadno odloží do útulku nebo prodají nějakému překupníkovi, odkud se pejsek/fenka velmi rychle může dostat do klasické množírny, kde jejich život už nebude nikterak idylický, kontrola tam není žádná.

Veterináři se snaží bojovat proti množírnám, těžko tedy můžete očekávat, že nainseminují fenu, která není chovná.

Fenka nepotřebuje mít štěňátka a rozhodně po nich netouží, zejména když je nikdy neměla. Fenky neznají pojem biologické hodiny. Ve smečkách některých psovitých šelem má štěňata pouze vůdčí (alfa) pár a omezuje reprodukci ostatních samic ve smečce.

Odchov štěňat nemusí být jednoduchá záležitost. Správný chovatel na sebe bere velkou zodpovědnost už okamžikem krytí. Březost a porod mohou provázet různé komplikace, může dojít na císařský řez, fenka třeba nebude mít mléko nebo dokonce uhynie, a chovatel přes veškerý smutek musí být připraven i na tuto alternativu a odchovat štěňata třeba i bez matky (to znamená mít náhle regulérní „mateřskou“).

Rozmyslete si dobře krytí nechovných jedinců a koupi takových zvířat. Cena štěněte je vcelku zanedbatelnou položkou ve srovnání s celoživotními výdaji – dobré krmení, očkování a veterinární péče stojí stejně pro šampiony i pro voříšky, navíc se můžete vyhnout některým chorobám, na které jsou čistokrevní psi testováni. Poradte se se zkušenými chovateli nebo se svým veterinářem. V dnešní době má již hodně chovatelů velmi dobře zpracované webové stránky, kde máte možnost dozvědět se spoustu užitečných informací o svém vysněném plemeni

Víte, že produkce štěňat bez PP je množení? Jakékoli štěně bez průkazu původu je oficiálně kříženec, i když byli spojeni rodiče téhož plemene. Pokud nelze jednoznačně prokázat jeho původ, je to kříženec, ať vypadá sebekrásněji.